

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 85g/2025

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul
264 alineatele (1) și (2) din Codul fiscal, în redactarea anterioară Legii nr.
214 din 31 iulie 2024

(termenele de prescripție pentru determinarea obligațiilor fiscale)

CHIȘINĂU

27 noiembrie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
 dlui Sergiu LITVINENCO,
 dlui Ion MALANCIUC,
 nei Liuba ȘOVA,
 nei Viorica PUICA,
 dlui Nicolae ROȘCA, *judecători*,
 cu participarea dlui Dumitru Avornic, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 1 aprilie 2025,
 Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
 Având în vedere actele și lucrările dosarului,
 Deliberând la 27 noiembrie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 264 alin. (1) și (2) din Codul fiscal, în redactarea anterioară Legii nr. 214 din 31 iulie 2024, ridicată de dl avocat Denis Lesnic, în interesele dlui Arcadie Scurtu, în dosarul nr. 3-3487/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dl Vitalii Ciurmac, judecător de la Judecătoria Chișinău, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autorul sesizării, pot fi rezumate după cum urmează.

4. La 10 noiembrie 2021, Serviciul Fiscal de Stat al Republicii Moldova a emis Decizia nr. 664/4561, prin care a dispus încasarea de la dl Arcadie Scurtu a impozitelor calculate, a majorărilor de întârziere și a amenzilor aplicate. Neîntâlnindu-se de acord cu această decizie, dl Scurtu a solicitat anularea acesteia.

5. La 3 noiembrie 2023, Serviciul Fiscal de Stat a emis o decizie prin care a respins dezacordul formulat. Dl Scurtu a contestat această decizie în fața Judecătoriei Chișinău.

6. La 27 martie 2025, în cadrul ședinței de judecată de examinare a contestației împotriva deciziei autorității fiscale, dl avocat Denis Lesnic a ridicat excepția de neconstituționalitate a prevederilor menționate la § 1 de mai sus.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sînt garantate.

(2) Nimeni nu poate fi expropriat decât pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreptă și prealabilă despăgubire.

(3) Averea dobândită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobândirii se prezumă.

(4) Bunurile destinate, folosite sau rezultate din infracțiuni ori contravenții pot fi confiscate numai în condițiile legii.

(5) Dreptul de proprietate privată obligă la respectarea sarcinilor privind protecția mediului înconjurător și asigurarea bunei vecinătăți, precum și la respectarea celorlalte sarcini care, potrivit legii, revin proprietarului.

(6) Dreptul la moștenire a proprietății private este garantat.”

8. Prevederile relevante ale Codului fiscal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 1163 din 24 aprilie 1997, sunt următoarele:

Articolul 264

Termenul de prescripție pentru stingerea obligației fiscale

„(1) **Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(2)**, obligațiile fiscale pot fi determinate de către contribuabil și Serviciul Fiscal de Stat sau alte organe cu atribuții de administrare fiscală în următoarele termene:

a) impozitele, taxele, majorările de întârziere – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale respective sau pentru plata impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității), în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;

b) sancțiunile fiscale aferente unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale privind impozitul și taxa menționată sau pentru plata impozitului și taxei în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;

c) sancțiunile fiscale neaferente unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani din data săvârșirii încălcării fiscale.

(2) Termenul de prescripție nu se extinde asupra impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității) sau sancțiunilor fiscale aferente unui impozit, unei taxe concrete dacă darea de seamă fiscală care stabilește obligația fiscală conține informații ce induc în eroare sau reflectă fapte ce constituie infracțiuni ori nu a fost prezentată.”

[În redactarea anterioară Legii nr. 214 din 31 iulie 2024]

Articolul 264

Termenul de prescripție pentru stingerea obligației fiscale

(1) Cu excepția cazurilor prevăzute la alin.(3), obligațiile fiscale pot fi determinate de către contribuabil și Serviciul Fiscal de Stat sau alte organe cu atribuții de administrare fiscală în următoarele termene:

a) impozitele, taxele, majorările de întârziere – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale respective sau pentru plata impozitului, taxei, majorării de întârziere (penalității), în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;

b) sancțiunile fiscale aferente unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale privind impozitul și taxa

menționată sau pentru plata impozitului și taxei în cazul în care nu este prevăzută prezentarea unei dări de seamă fiscale;

c) sancțiunile fiscale neaferente unor impozite și taxe concrete – în cel mult 4 ani din data săvârșirii încălcării a legislației.

(3) Serviciul Fiscal de Stat poate extinde perioada supusă controlului prevăzută la alin. (1), dar care nu va depăși 6 ani de la ultima dată stabilită pentru prezentarea dării de seamă fiscale, în cazul în care contribuabilul nu a prezentat darea de seamă fiscală sau în cazul în care solicită restituirea sumelor plătite în plus sau a sumelor care, conform legislației fiscale, urmează a fi restituite.”

[În redactarea Legii nr. 214 din 31 iulie 2024, în vigoare din 1 ianuarie 2025]

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul sesizării susține că prevederile contestate aduc atingere dreptului de proprietate, întrucât permit stabilirea obligațiilor fiscale fără limite temporale, contrar principiului proporționalității și securității juridice.

10. Autorul menționează că, prin HCC nr. 10 din 4 aprilie 2024, articolul 264 alineatele (1) și (2) din Codul fiscal a fost declarat neconstituțional. Cu toate acestea, autorul consideră că amânarea efectelor hotărârii și aplicarea sa doar în beneficiul autorului sesizării contravin articolului 46 din Constituție.

11. În opinia autorului sesizării, prevederile contestate contravin articolului 46 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

12. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

13. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul fiscal, ține de competența Curții Constituționale.

14. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de avocatul unei părți în proces. Astfel, excepția este formulată de un subiect abilitat cu acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

15. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie unele prevederi din articolul 264 alin. (1) și (2) din Codul fiscal, în redactarea anterioară Legii nr. 214 din 31 iulie 2024. Curtea observă că prevederile contestate au făcut anterior obiect al controlului de neconstituționalitate prin formularea unor critici similare, fiind pronunțată Hotărârea nr. 10 din 4 aprilie 2024 prin care s-a declarat neconstituțional textul „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” din articolul 264 alin. (1) și prevederile alineatului (2) din același articol din Codul fiscal.

16. Prin urmare, Curtea relevă că excepția de neconstituționalitate este lipsită de obiect, de vreme ce norma contestată a fost declarată neconstituțională prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 4 aprilie 2024, și nu mai produce efecte asupra autorului excepției.

17. Totuși, în ceea ce privește dezacordul autorului excepției cu faptul că nu poate beneficia de efectele Hotărârii nr. 10 din 4 aprilie 2024, pentru că Curtea a decis să amâne efectele hotărârii și ca aceasta să fie aplicată imediat doar persoanei care a sesizat-o, Curtea reține următoarele.

18. Prin Hotărârea nr. 10 din 4 aprilie 2024 Curtea a declarat neconstituțional textul „cu excepția cazurilor prevăzute la alin. (2)” din articolul 264 alin. (1) și prevederile alineatului (2) din același articol din Codul fiscal. În același timp, la § 51, Curtea a reținut că nu poate substitui Parlamentul în reglementarea termenelor de prescripție în situațiile examinate mai sus. Această circumstanță face imposibilă aplicarea imediată a Hotărârii. Din acest motiv, pentru a evita producerea unor consecințe negative în domeniul stabilirii obligațiilor fiscale în cazul contribuabililor care se eschivează de la plata taxelor și a impozitelor, Curtea a considerat necesar să amâne efectele hotărârii până la data de 31 octombrie 2024. La § 50, Curtea a menționat că posedă competența expresă de a stabili efectul *pro futuro* al hotărârilor sale. La data pronunțării Hotărârii, această competență a Curții era prevăzută de articolul 26 alin. (5) teza a II-a din Legea nr. 317 din 13 decembrie 1994 cu privire la Curtea Constituțională (abrogată) care prevedea că, prin hotărârea sa, Curtea poate stabili că unele acte intră în vigoare la data publicării sau la data indicată în acestea (HCC nr. 10 din 4 aprilie 2024).

19. În același timp, pentru a da efect Hotărârii în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate și având în vedere faptul că excepția de neconstituționalitate „exprimă o legătură organică, logică între problema de constituționalitate și fondul litigiului principal” (HCC nr. 15 din 6 mai 1997, § 3.3) și are sarcina „asigurării respectării drepturilor și libertăților fundamentale garantate de Constituție în procesul soluționării litigiilor de către instanțele judecătorești de drept comun” (HCC nr. 2 din 9 februarie 2016, § 65), Curtea a considerat rezonabil ca aceasta să producă efecte imediate pentru autorul sesizării (HCC nr. 10 din 4 aprilie 2024, § 52).

20. Cu privire la situația invocată de autorul excepției, Curtea reține că decizia sa de a limita efectele imediate ale Hotărârii nr. 10 din 4 aprilie 2024 doar în privința situației autorului excepției s-a bazat inclusiv pe raționamentele Comisiei de la Veneția expuse în *Amicus curiae* pentru Curtea Constituțională din Georgia cu privire la efectele deciziilor Curții Constituționale asupra hotărârilor judecătorești definitive în cauze civile și administrative (Veneția, 22-23 iunie 2018, CDL-AD(2018)012, §§ 53-56).

21. Potrivit Comisiei de la Veneția, dacă efectul *ex nunc* este aplicat în mod strict, chiar dacă prevederea este abrogată de către Curtea Constituțională, nu pot fi protejate drepturile reclamantului în cazul unei sesizări de neconstituționalitate, pentru că invalidarea prevederii neconstituționale acționează doar *pro futuro*. Prevederea neconstituțională rămâne încă aplicabilă faptelor unui caz concret, fapte care au avut loc înainte de pronunțarea hotărârii Curții Constituționale. Totuși, o persoană care sesizează Curtea Constituțională astfel încât soluția Curții să invalideze prevederea neconstituțională oferă un serviciu valoros statului și întregii populații. Această persoană nu acționează doar în interesul ei privat, ci și în interesul cetățenilor. Prin urmare, această persoană „merită” un tratament mai favorabil în comparație cu alți cetățeni, care nu au sesizat Curtea Constituțională. Altfel, nu ar exista un stimulent pentru persoană de a sesiza Curtea. Un asemenea tratament preferențial este denumit adesea „*premiul vânătorului*”, ideea constând în faptul că cetățenii trebuie să „vâneze” prevederile neconstituționale, iar reclamantul care „*prinde*” prevederea neconstituțională are parte de un tratament mai bun. Acest fapt presupune existența unui efect retroactiv al hotărârii, aplicabil doar în cazul reclamantului. Cetățenii ar trebui să fie încurajați în a deveni primii reclamânți care sesizează Curtea Constituțională. Ca o consecință, uneori,

atunci când se știe că un caz pendinte în fața Curții Constituționale va avea succes, alte persoane aflate într-o situație similară vor formula, rapid, o sesizare pentru a beneficia de hotărârea acelui caz.

22. Având în vedere cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate în discuție nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) lit. c), 37, 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolului 264 alin. (1) și (2) din Codul fiscal, în redactarea anterioară Legii nr. 214 din 31 iulie 2024, ridicată de dl avocat Denis Lesnic, în interesele dlui Arcadie Scurtu, în dosarul nr. 3-3487/2023, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 27 noiembrie 2025

DCC nr. 177

Dosarul nr. 85g/2025